

LAPINLAHTI Kivijärvi suunnitellun tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2022

Timo Sepänmaa ja Janne Soisalo

Tilaaaja: Maankäytönsuunnittelu Kaavaharju

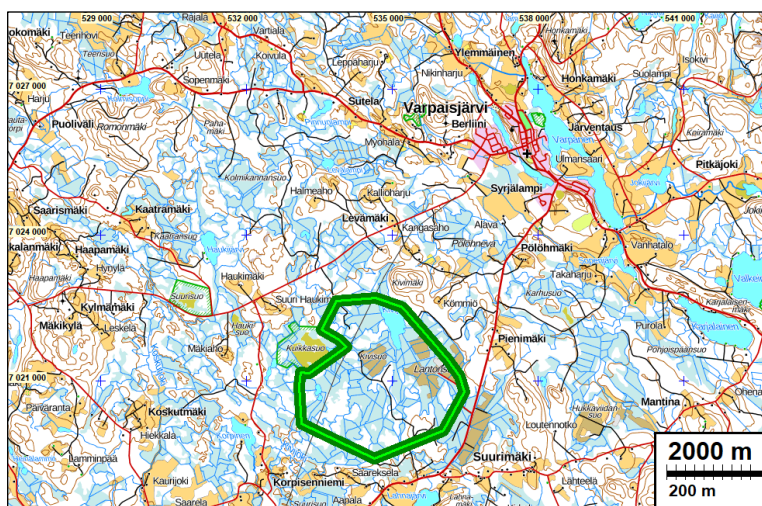
Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Inventointi.....	4
Lähteet	5
Kuvia tutkimusalueen maastoista.....	5
Muinaisjäännös.....	6
1 Lapinlahti Torvenperä	6

Kansikuva: Kivijärven eteläpäädyn rantoja.

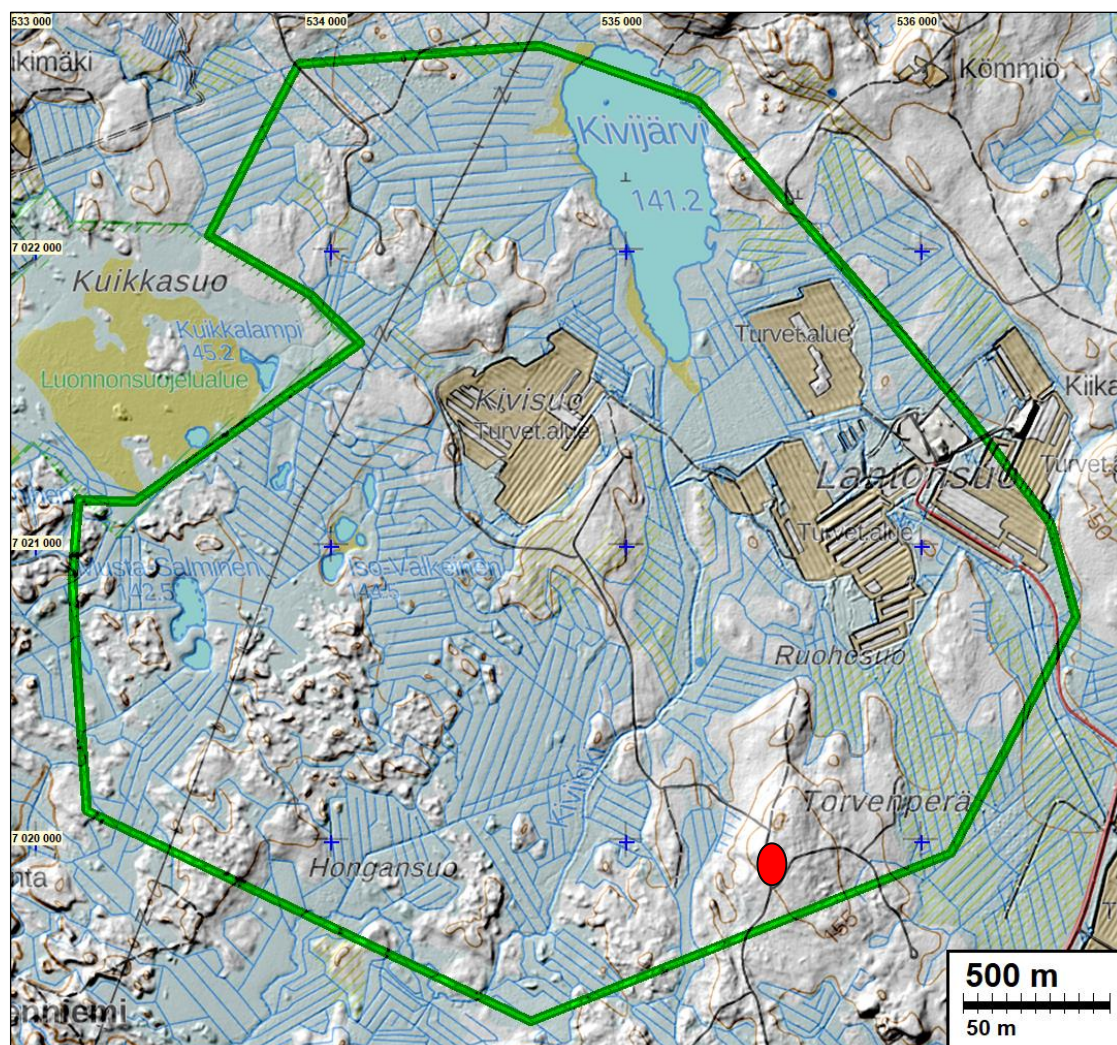
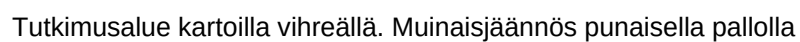
Perustiedot

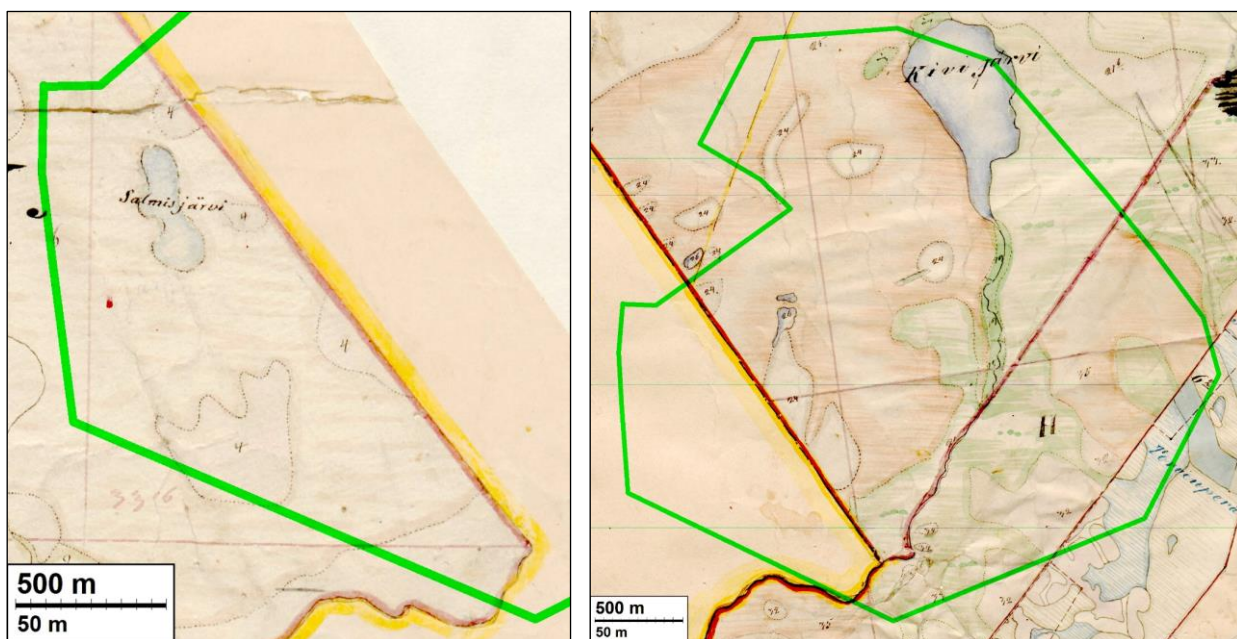
- Alue:** Noin 750 ha laajuinen, suunnitellun tuulivoimapuiston alue, noin 4 km Varpaisjärven keskustasta lounaaseen.
- Tarkoitus:** Selvittää alueen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset jäännökset.
- Maastotyö:** lokakuussa 2022
- Tilaaja:** Maankäytönsuunnittelu Kaavaharju
- Tutkimukset:** Alueella ei ole tiettävästi tehty aiempia nykyaikaisia inventointeja tai muitakaan arkeologisia tutkimuksia.
- Tekijät:** Maastotyö: Timo Sepänmaa ja Janne Soisalo. Raportin koostaminen Juuso Koskinen.
- Tulos:** Suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei tunnettu entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä. Inventoinnissa alueelta löydettiin yksi kiinteä muinaisjäännös (kaavamerkintä sm) [Torvenperä](#), joka on historialliseen aikaan ajoittuva kaskiraunioalue.

Tutkimusalue kartalla vihreällä.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 12/2022, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 12/2022. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikrolahti Oy:n palvelimella. Kuvaajat: Janne Soisalo ja Timo Sepänmaa.

Tutkimusalue Lapinlahden v.1844 (vas.) ja Varpaisjärven v.1846 (oik.) pitäjänkartoilla.

Inventointi

Maankäytönsuunnittelu Kaavaharju tilasi Mikroliitti Oy:ltä Lapinlahden Kivijärven etelä- ja lounaispuolelle suunnitellun tuulivoimapuiston alueen arkeologisen inventoinnin. Maastotyön tekivät Timo Sepänmaa ja Janne Soisalo, tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa lokakuussa 2022.

Suunnitellun tuulivoimapuiston alue sijaitsee Lapinjärvellä Varpaisjärven taajamasta neljä kilometriä lounaaseen ja on laajuudeltaan noin 750 hehtaaria. Alueelle on kaavailtu rakennettavaksi noin viisi voimalaa. Alueella ei ole tiettävästi tehty aikaisemmin nykyaikaista arkeologista inventointia, eikä siltä tunneta ennestään irtolöytöjä, kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

Alue on loivapiirteistä. Valtaosa osa alueesta on ojitettua suota ja niiden lomassa moreenikumpareilta. Tutkimusalueella sijaitsee myös turvetuotantoalueita. Ainoa alueella oleva järvi on Kivijärvi, jonka rannat ovat suurimmaksi osaksi suota ja muilta osin hyvin matalia sekä kosteita. Alue sijoittuu n. 140-155 m korkeusvälille. Muinaisen Itämeren ja Muinais-Saimaan vaiheet eivät ole ulottuneet tutkimusalueelle. Alueelle ei siten voi sijaita rantasidonnaista esihistoriaa, kuin ehkä Kivijärven rannoilla, mutta asuinpaikoille järvi on kovin pieni ja epätodennäköinen. Alueen muinaisjäännöspotentiaali on varsin vähäinen.

Suunnitellun tuulivoimapuiston aluetta tarkasteltiin v 1844 ja 1846 laadituilta pitäjänkartoilta. Karttoille ei ole merkitty tutkimusalueen kohdalle kylliä tai muita asutuksia, joten vanhempia kartoja ei katsottu tarpeelliseksi tarkistaa. Alue kuuluu vanhoihin Lapinlahden Koppolan sekä Varpaisjärven Sutelan ja Lukkarilan kyliin, joiden väliset rajat kulkevat sen halki. Kolmen kylän ja kahden pitäjän rajojen kulmapiste sijaitsee alueen lounaisreunalla. Vanhaa rajamerkkiä ei paikalla havaittu.

Valmistelutyössä tarkastettiin Museoverkon karttapalvelussa ollutta, Maanmittauslaitoksen tarkasta, ns. 5p laserkeilausaineistosta laadittua rinnevarjostetta, joka on sittemmin poistettu käytöstä. Siinä ei havaittu tutkimusalueella mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa.

Maastotyössä kuivia moreenikumpareita tarkastettiin pistokokein. Kivijärven itäranta tarkastettiin.

Torvenperä -nimisen mäen lakialueella havaittiin olevan kaski/viljelyröykkiöitä, jotka liittyvät alueen käyttöön historiallisena aikana.

Alueelta löydettiin yksi kiinteä muinaisjäännös (sm) [Torvenperä](#), joka on kaskiröykkiöalue. Se sijaitsee alueelle etelästä johtavan metsäautotien tuntumassa. Muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä ei inventoinnissa alueella havaittu.

16.11.2022

Janne Soisalo, Timo Sepänmaa ja Juuso Koskinen.

Lähteet

Lapinlahden pitäjänkartta. 1844. Maanmittauslaitos.

Varpaisjärven pitäjänkartta. 1846. Maanmittauslaitos.

Peruskartta. 1973, 3332 11. Maanmittauslaitos.

Kuvia tutkimusalueen maastoista

Vasemmalla: Kankaan ja suon rajamaastoa, Kivisuon turvetuotantoalueen eteläreunalla.

Oikealla: Tiheää nuorta metsää Kivisuon eteläpuolella.

Vasemmalla: Metsämaastoa tutkimusalueen pohjoisosassa.

Oikealla: Soista metsänreunaa alueen keskiosassa, Kivijoen länsipuolella.

Muinaisjäännös

1 Lapinlahti Torvenperä

Mjtnnns: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: työ- ja valmistuspaikat: kaskiröykkiöt

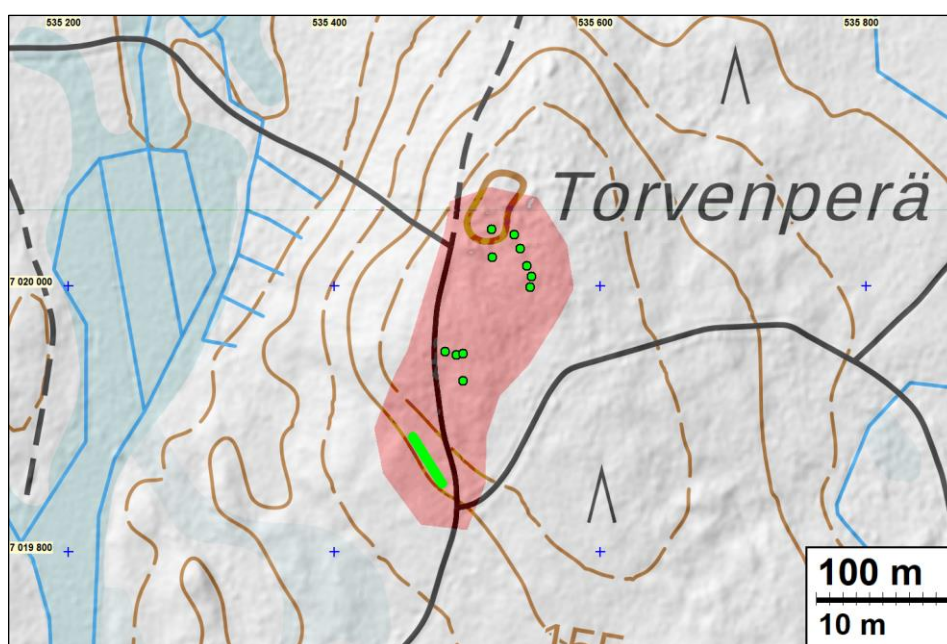
Koordin: N: 7019958 E: 535501, röykkiöalueen keskikohta

Tutkijat: Janne Soisalo ja Timo Sepänmaa 2022

Huomiot: Torvenperä -nimisen mäen lakialueella, metsätien itäpuolella on ainakin 11 ihmisen kasaamaa kiviröykkiötä. Niiden koko vaihtelee. Halkaisijaltaan ne ovat 5–3 m ja korkeutta niillä on puolisen metriä. Muodoltaan ne ovat pyöreähköjä. Ne on rakennettu keskimäärin 20–30 cm läpimittaisista kivistä. Maa röykkiöiden ympäristössä on varsin tasaista ja vähäkivistä moreenia. Nykyisin niiden ympäristö on hiljattain harvennettua kuusikkoa ja itäisimpien röykkiöiden ympäristössä kasvaa tiheää kuusitaimikkoa.

Metsätien länsipuolella on lisäksi luode-kaakko suuntainen matala vallimainen röykkiö, jolla leveyttä on vajaa metri ja korkeutta noin 40 cm. Vallin päiden koordinaatit ovat N 7019886 E 535459 (luoteispää) ja N 7019851 E 535481 (kaakkoispää). Se on tehty samankokoisista kivistä kuin röykkiöt. Maasto tien ja kivivallin välissä on tasaista ja se voisi olla vanhaa peltoa tai niittyä. Nykyisin siinä kasvaa sekametsää.

Pitäjänskartta 1846 ja peruskartalla 1973 Torvenperässä on ollut vain metsää. Näiden karttojen väliseltä ajalta ei tarkempia karttoja löydetty. Röykkiöiden ikä ei siis ole tiedossa. Todennäköisesti raivausröykkiöt liittyvät kaskenpolttoon.

Muinaisjäännösalueen rajausta punaisella ja röykkiöt vihreällä, eteläisimpänä vallimainen röykkiö.

Vasemmalla: Kivivallin pää. Oikealla: Kivivalli kuvan keskellä.

Vasemmalla: Kivivalli kuvan keskellä. Oikealla: Maastoa kaskiröykkiöalueella.

Kaskiröykkiö lapion kohdalla.

Röykkiöiden sijainnit

Mittaus Garmin Montana 700 GPS-Galileo vastaanottimella, arvioitu tarkkuus 2-8 m.

N	E	
7019886	535459	Vallimaisen röykkiön pää
7019851	535481	Vallimaisen röykkiön pää
7020039	535535	
7019951	535484	

7019948	535492
7019949	535497
7019929	535497
7020007	535548
7019999	535548
7020015	535545
7020028	535540
7020022	535519
7020042	535518